

**Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van Ereperk
bombardement Mortsel 5 april 1943 te MORTSEL**

DE VLAAMSE MINISTER VAN BESTUURSZAKEN, BINNENLANDS BESTUUR,
INBURGERING, TOERISME EN VLAAMSE RAND

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, gewijzigd bij bijzondere wet van 8 augustus 1988, inzonderheid artikel 6, § 1, I, 7;

Gelet op het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2009 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009, 4 december 2009, 6 juli 2010, 7 juli 2010, 24 september 2010, 19 november 2010, 13 mei 2011, 10 juni 2011 en 9 september 2011;

Gelet op het ministerieel besluit van 22 juli 2011 houdende vaststelling van een ontwerp van lijst van als monument te beschermen Ereperk bombardement Mortsel 5 april 1943 te MORTSEL;

Gelet op de behandeling van de uitgebrachte adviezen en ingediende bezwaren door Onroerend Erfgoed Antwerpen op datum van 22 november 2011, zoals voorgelegd aan de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen;

Gelet op het advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen van 1 december 2011,

BESLUIT:

Artikel 1. Wordt beschermd overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18 december 1992, 22 februari 1995, 22 december 1995, 8 december 1998, 18 mei 1999, 7 december 2001, 21 november 2003, 30 april 2004, 10 maart 2006 en 27 maart 2009:

Wegens de historische, de artistieke en de sociaal-culturele waarde:
-als monument

Het ereperk en monument voor de slachtoffers van 5 april 1943 met inbegrip van de graven en het monument van de Weerstand, de nabijgelegen familiegraven en de kruisvormige aanleg van de begraafplaats, gelegen te MORTSEL, Lepelstraat 1 bekend te kadaster:

MORTSEL, 3de afdeling, sectie C, perceelnummer 393Xdeel
zoals afgebakend op bijgevoegd plan.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

Historische waarde:

De historische waarde van dit erepark is bijzonder groot, aangezien de site het enige materiële ankerpunt in de stad is dat nog aan 5 april 1943 herinnert. Hier werden een groot aantal slachtoffers, onder wie vele kinderen, begraven. Het bombardement op Mortsel is ongetwijfeld de grootste en indrukwekkendste gebeurtenis geweest in de geschiedenis van de stad. De impact van dit gebeuren op Mortselaars en inwoners van omliggende steden en dorpen is onmiskenbaar. Mensen verloren vrienden, familie, klasgenoten, kennissen, maar ook het dak boven hun hoofd, hun werk, hun zekerheid. Het bombardement maakte Mortsel even tot het hart van WO II. Bovendien bleef het verdriet lange tijd moeilijk te verwerken, aangezien het onmogelijk leek de verantwoordelijken te benoemen; het ging immers om een 'friendly fire', een bombardement door een geallieerde mogendheid. De historische waarde is dus bijzonder groot en het stadsbestuur heeft dit nog sterker benadrukt door een wandeling in de stad uit te stippelen die eindigt op de begraafplaats. De wandelaar volgt het spoor van vernieling dat het bombardement destijds achterliet aan de hand van de brochure en maakt op de begraafplaats zelf kennis met de slachtoffers en het verhaal achter hun dood.

Artistieke waarde:

Het erepark heeft een sober karakter dat de dramatiek van het gebeuren benadrukt. De begraafplaats staat voor stilte en rust, zoals ook de getuigen en bezoekers stil worden bij de herinnering aan het bombardement.

De aansluitende graftombes en het monument van de weerstand hebben een eenvoudig, maar eveneens monumentaal karakter. De graven van de familie Gevaert en de familie Rosseels zijn traditionele tombes, het grafmonument van de familie Mayer-Van den Bergh naar ontwerp van architect Joseph Hertogs (1861-1930) is meer plastisch uitgewerkt en heeft een neobarokke inslag.

Sociaal-culturele waarde:

Ieder jaar wordt aan het erepark het bombardement van 5 april 1943 herdacht. Op deze begraafplaats worden de vele herinneringen en emoties gebundeld. Het is een verzamelplek voor alle overlevenden, familie van slachtoffers, Mortselaars, e.a. Er wordt een collectief trauma verwerkt, maar ook een overdracht van de herinnering gegenereerd. Daarnaast wil het stadsbestuur de ontmoeting tussen generaties stimuleren door een herdenkingspaviljoen te realiseren aan de begraafplaats. Hier zal niet alleen het historische materiaal over het bombardement, maar ook het geheel aan

resultaten van de afgelopen projecten met getuigen en jongeren naar het publiek worden ontsloten.

Sinds de officiële erkenning van Mortsel als oorlogsslachtoffer in 2004 is de herinnering aan het bombardement extra sterk opgeleefd. Deze erkenning bleek niet evident, aangezien het bombardement een 'friendly fire' was. De aanwezigheid van Amerikaans ambassadeur Howard Gutman bij de herdenkingen in 2010 en 2011 werd bijzonder gewaardeerd door Mortsel, het stadsbestuur en haar inwoners. Het is wederom de erkenning van Mortsel als oorlogsslachtoffer.

Art. 3. Met het oog op de bescherming zijn van toepassing:

De beschikkingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 23 juni 2006, 5 juni 2009 en 4 december 2009 en 10 juni 2011 (Belgisch Staatsblad 10 maart 1994, 22 augustus 2006, 18 september 2009, 11 januari 2010 en 2 augustus 2011).

Brussel, **14 JAN. 2012**

Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering,
Toerisme en Vlaamse Rand

Geert BOURGEOIS